

ועידת חרות: שאיפה למלחמה? חזית של הימין לשלטון? אלטרנטיבה לבגין?

ארובה הדרך לשלטון

בגין — החלק היחיד שעורר תגובה סוערת בקהל, זולת ההספה הקיצונית נגד קשרים עם גרמניה. כל השאר הוא קישוט בלתי-חיוני.

כל מי שרוצה לשנות את התנועה — מבפנים או מבחוץ — ולעשותה לתנועה מודרנית שתתקבל על דעת צפון תל-אביב, ליתנועת המעמד העילי של ישראל הראשונה, אינו מבין את נשמת החרות.

★ ★ ★
"כי שקט הוא רפשי..."

נשמה זו שוכנת בגוף קשיש מאד, עייף מאד. גם זה היה ברור במעמד הפתיחה. ואולי דווקא ברגע החגיגי ביותר שלו, כאשר החעידיה כולה שרה את הימנון בית"ר: "בדם וביזע יוקם לנו גזע נאמן ונדיב ואכזר... כי שקט הוא רפשי". תפקיד דם ונפש... לאנשי חרות, מילים אלה של זאב זיבור טינסקי אינן מליצות. הן הובילו למעשי אציל, למלחמה בבריטים, לגרדום. אבל זה היה לפני הרבה הרבה זמן.

מרפה את המתח הבטחוני ומובילה לגטור ורשה שני. פירוש הדבר גם: הוא מוכרח לדרבן את מירון-החימוש, לפתח נשק יותר ויותר קטלני — דבר שיכריח את הערבים ללכת באותה דרך, אפילו אם אייפסם יימאס להם הדבר. ומירון-החימוש מוביל, לרוב, אל השימוש בנשק המצטבר.

ראשי התנועה מנסים להסחת אמת זו בסיסמות — אבל חברי התנועה יודעים, או מרגישים, כי ההסחאה אינה אלא הסחאה, לצורך השעה. הטיעון הרישמי הוא: אנחנו לא נתקיף את הערבים, אבל אם הערבים יתקיפו אותנו, אנחנו "נשחרר" חלקים נוספים של ארץ-ישראל, עד לגבול העיראקי.

תמונת-ענק של זאב זיבורטסקי הבינה את התנועה שהתכנסה מולה בבנייני-האומה. היא ראתה ציבור בגיל העמידה, שבא כמעט כולו ממזרח אירופה — וציבור צעירים, שבא כמעט כולו מארצות המזרח. זוהי המציאות של תנועת החרות. היא קובעת את סיכויי התנועה, וגם את תוכנה. מבחינה דמוגרפית, זוהי תנועה של ישראל השנייה. אך המנהיגות היא כל-כולה שריד של תנועת-זיבורטסקי המזרח-אירופית. בין השניים מגשר איש אחד: מנחם בגין. לו, אישית, נתונה נאמנותם של המוני בני עדות-המזרח, המהיית את המחנה ה"עיקרי" של התנועה. לא לעסקנים הקשישים, שישבו על במת החעידיה, מאחורי השורה. גם לא לסיסמות כלכליות וחברתיות. אלא לבגין, ולמישקע הריגשי המתנגן בנאומו.

★ ★ ★
כאשר בגין מתלהב

מהו מישקע זה? אפשר היה להבחין בו בקלות לפי סיגנון הקטעים השונים של הנאום, ועל-פי תובנת הקהל אליהם. מנחם בגין דיבר על המשבר הכלכלי, וציטט מיספרים לביטוס דברים. בקטע זה לא נלהב הוא, ולא נלהבו מאזיניו-מעריציו. הוא היה אפור.

הוא דיבר על הצורך ב"בניין חדש" של המשק, מבלי לרמוז רמז כלשהו לגבי טיבו של בניין זה. בסך הכל הכריז על שלושה עקרונות: יוזמה חופשית, תיחך-חובה ותעסוקה מלאה. שלושה עקרונות ה"סותרים" זה את זה, ושאיף אחד מהם אינו חדש. ושוב: לא הוא התלהב, ולא המעריצים. ואז עבר לדבר על שלמות המולדת, על הזכות ההיסטורית של העם היהודי, על אויבי ישראל הזוממים להשמידנו. ואז, פת-אום, היה נלהב ומלהיב.

יש היועצים לתנועת-החרות לחתר על האידיאלוגיה המלחמתית שלה, מפני שי אינה פופולארית בקרב המוני היישוב ה"תיק והאינטליגנציה הצעירה. מי שמציע זאת, אינו יודע מה הוא שח. תנועת החרות בלי שלמות-המולדת היא כמו פיל ללא חוק ואריה ללא רעמה. ויתור על הייחוד. עקרון זה פירושו — ויתור על הייחוד. במיקרה זה לא תישאר אלא מפא"י שניה.

★ ★ ★
שתי גדות לירדן

קרון שלמות המולדת הוא עקרון מלחמתי. הוא מוביל למלחמה, והוא מעורר התלהבות מלחמתית.

בגין: המוני המפלגה ישארו תמיד סמוכים לשולחנו של המנהיג

לכן שרו האלפים את השיר ללא הקצב הסוער המקורי שלו, אלא כשיר-תנועה מתמשך, איטי ולאח. כחילילים של שלשום — לא של מחר, ובחזאי לא של היום. לא במיקרה באו ראש-הממשלה וחברי ממשלתו, מזכיר ההסתדרות, יו"ר הסוכנות ורבים אחרים להעידה זו. כי חרות, שטרפה להסתדרות הכללית ולהנהלתה נות, רחוקה מאד מן הימים הסוערים. נשבעו תלמידי זיבורטסקי לשבור את החרות ופילגו את התנועה הציונית.

כל התביעות האלה נשמעו בנאומו של מנחם בגין. לא היתה בו אף לא מילה אחת על השלום, כיעד ממשי ורצוי. אך היתה בו הקביעה שהערבים ירצו תמיד במלחמה, וכי יש לחתור לשלמות המולדת. (כאשר הזכיר לוי אשכול, בדבריו ברכתו, את הצורך ב"שלום, כמטרה עליונה של כל המדינה — נשתחקו לגמרי מחיאות-הכפיים, שקידמו את דבריו האחרים. האולם לא רצה בשלום.) זה היה החלק העיקרי האמיתי של נאום

לכאורה זהו חזון לאחרית הימים, שאין לו ממשות במציאות האקטואלית. אך זוהי טעות. יש לו השלכה אקטואלית מאד. כי מי ששואף לשלמות המולדת, מי ש"קובע כי אפשר להשיג אותה רק אם הערבים יתקיפו אותנו — מוכרח בהכרח לשאוף לכן שהערבים יתקיפו. בהכרח או בתהיכהרה. פירוש הדבר: הוא מוכרח להתנגד לכל יוזמה של שלום מצד ישראל. הטיעון ה"רישמי: יוזמה כזאת מבוססת על אשלייה,